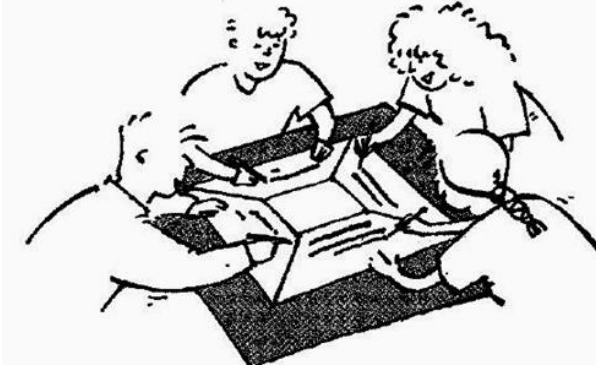

De legpuzzel

Vele vragen ontstaan uit een gebrek aan inzicht in en kennis omtrent omgaan met talige diversiteit. Als het op talige diversiteit en meertalige ontwikkeling van leerlingen aankomt, beschikt elk team best over een minimale dosis theoretische bagage.

Via [enkele bronnenkaarten](#) geven we teams de kans om uit te wisselen, te discussiëren en tot nieuwe inzichten te komen.

We gebruiken de legpuzzel als methodiek.

Doel

- De bedoeling van de legpuzzel is dat een team de kans krijgt om (in relatief beperkte tijd) veel informatie te verwerken en aan collega's door te geven.
- Via de bronnenkaarten brengen we scholen nieuwe inzichten bij die te maken hebben met kennis over talige diversiteit gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek.

Tijd

1 à 2 uren

Hoe

De deelnemers worden in stamgroepen verdeeld. Elk lid van de stamgroep krijgt een specifieke bronnenkaart. Hierdoor beschikt elke deelnemer over andere informatie. Die nemen ze door voor de aanvang. In een volgende fase wisselen de leerkrachten van gedachten in een expertengroep. In een laatste fase brengen we verslag uit in de stamgroep.

Vooraf voor de coach

- 💡 **Maak een keuze uit de verschillende bronnenkaarten.**

In het deel kennis zijn 8 bronnenkaarten voorzien.

- [Meertalig – naar een definitie](#)
- [Meertalige taalverwerving](#)
- [Talige repertoires](#)
- [Waarom is moedertaal zo belangrijk?](#)
- [De cognitieve meerwaarde van meertaligheid](#)
- [Factoren die taalontwikkeling beïnvloeden](#)

- [Problematische taalverwerving?](#)
- [Evalueren & meertaligheid.](#)

💡 **Maak geschikte groepen.**

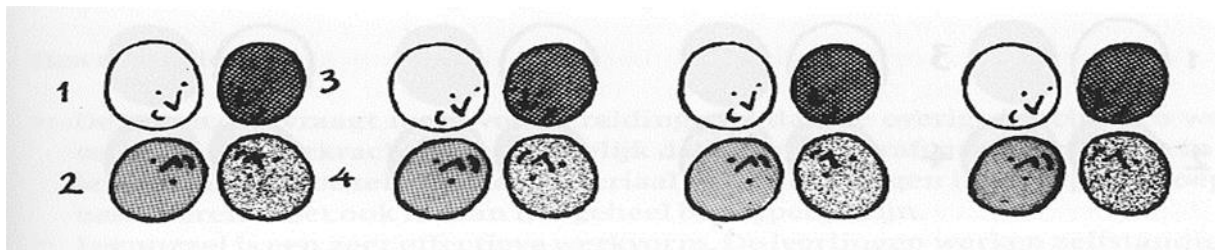
De optimale grootte van een groep is afhankelijk van meerdere factoren: de aard van de activiteit, de beschikbare media, de ruimtelijke mogelijkheden, de ervaring van de deelnemers, de grootte van de gehele groep. Groepen van 4 à 5 deelnemers zorgen doorgaans voor een goede interactie. Groepen van 3 deelnemers dreigen snel op te splitsen in een duo en een (al dan niet gewenste) solo. Groepen van 6 hebben de neiging om zich op te delen in kleinere groepjes, waardoor de samenwerking versplintert.

💡 **Varieer in groepssamenstellingen.**

Indien je de groepen kent, kan je zelf keuzes maken. Indien dit niet het geval is, kan je vooraf aan je contactpersoon vragen om de groepen samen te stellen en met een aantal zaken rekening te houden (trekkers, volgers, deelnemers met weerstand, kleuterleidsters, leerkrachten, leidinggevende,...). Anderzijds is het interessant om de kaart van het toeval trekken en het lot te laten bepalen wie samen zit. Koppel het lot aan een speels element, zoek een 'energizer' met een talige component.

Verloop

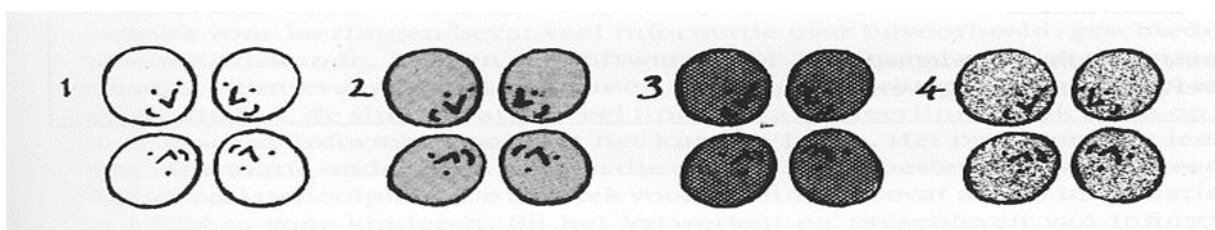
Stap 1: STAMGROEP

Maak via een verdeel oefening stamgroepen en geef elke deelnemer in die groep een nummer. Alle zelfde nummers krijgen dezelfde bronnenkaart, dus ook dezelfde informatie.

Vraag de deelnemers om individueel hun bronnenkaart door te nemen. Spaar tijd uit en laat ieder dit vooraf doen.

Stap 2: EXPERTENGROEP

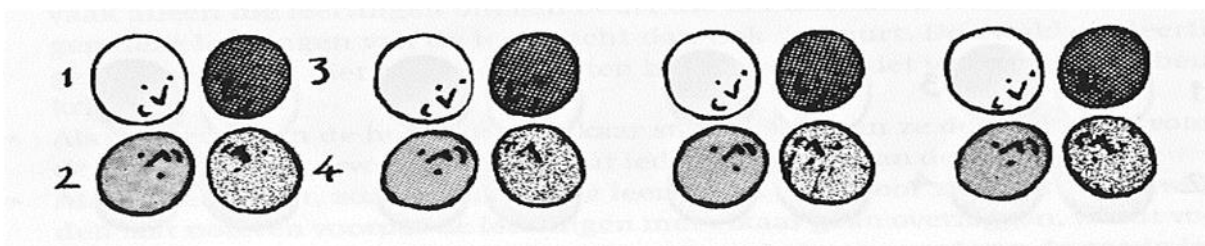

De deelnemers met hetzelfde nummer zitten samen om samen hun bronnenkaart te bespreken. Gebruik [de vragen en opdrachten](#) die voorzien zijn bij de bronnenkaarten. Vertel de deelnemers dat ze later verslag moeten uitbrengen in hun stamgroep.

Voor de coach

- 💡 **Maak een keuze uit de vragen en de opdrachten bij de bronnenkaarten.**
Naargelang de tijd die je ter beschikking hebt, wat voor groep je aan het begeleiden bent of wat het doel is dat je voor ogen houdt, kan je een keuze maken uit de [opdrachten en de vragen](#) die voorzien zijn bij de bronnenkaarten.
- 💡 **Observeer en neem mee.**
Terwijl de deelnemers in hun groepen aan het werk zijn, is het zinvol om bij elke groep langs te gaan. Maak vooraf duidelijk dat je dit gaat doen vanuit de observatorrol. Je zal snel zicht krijgen op de wijze waarop een groepje samenwerkt, wie het initiatief neemt, wie stil is en stil blijft,... Maar het is ook minstens even interessant om goed te luisteren naar wat er inhoudelijk aan bod komt: welke vragen worden er gesteld, aan welke voorbeelden denken de deelnemers, welke obstakels zien ze, waar lopen ze tegen aan?
Deze informatie kan je meenemen naar het moment waarop je met het volledige team aan de slag gaat.

Stap 3: STAMGROEP

Elke 'expert' brengt nu verslag uit in de stamgroep over zijn/haar bronnenkaart.

Voor de coach

- 💡 **Zorg voor een tijdsbewaker.**
Indien er geen tijdsbewaker is, is de kans groot dat de eerste die aan de beurt komt veel spreektijd krijgt en de laatste haar/zijn verhaal in een drafje moet afwerken. Om dit te vermijden werk je best met een tijdsbewaker of een centrale klok (met een beurtenapplicatie). Geef vooraf duidelijk aan hoeveel tijd elke deelnemer krijgt.

De coach kan deze rol ook zelf opnemen, maar het is interessanter om die verantwoordelijkheid aan de deelnemers te geven. Je maakt mensen meer verantwoordelijk voor hun leerproces. Uiteraard bewaak je zelf doorlopend de timing.

💡 **Voorzie eventueel een vorm om de inhoud voor te stellen.**

In plaats van de leerkrachten zo maar hun verhaal te laten vertellen kun je vragen om hun inhoud te verwerken in een bepaalde vorm. Sommige leerkrachten zijn visueel ingesteld en maken graag een schema of een mindmap. Anderen hebben een talige kapstok nodig om hun verhaal te structureren en werken graag met steekwoorden of aanvulzinnen. Dit geeft de sprekers vaak houvast.

💡 **Vul aan indien nodig.**

Ga tijdens het uitwisselen bij elke groep langs. Vul aan of verduidelijk indien wenselijk.

Stap 4: QUIZ

Ter afsluiting voorzien we een quiz. De quiz bestaat uit verschillende opdrachten en vragen die de stamgroepen moeten uitvoeren. Elke stamgroep moet een beroep doen op de informatie van de verschillende deelnemers. De stamgroepen kunnen indien nodig elkaar aanvullen.

Voor de coach

💡 **Weeg af.**

Indien je over weinig tijd beschikt, is het misschien beter om de quiz niet als afsluiter in te zetten maar als opwarmer voor een volgende sessie. Al verliest de werkvorm dan veel van zijn potentie.

💡 **Maak tijd voor het stellen van vragen.**

Gun de deelnemers die op het einde van een sessie nog vragen hebben voldoende tijd en ruimte. Sommige vragen kunnen onmiddellijk beantwoord worden (afhankelijk van tijd en de inhoud), andere kan je meenemen naar de volgende bijeenkomst(en).

Materiaal

Bronnenkaarten, opdrachten en vragen bij de bronnenkaarten.

Bronnen

Deze coöperatieve werkvorm¹ is door Iris Roose en Vicky Verley ingezet bij het begeleiden van teams in het kader van het Validivproject.

¹ Förrer, M., Kenter, B., Veenman, S. (2000) *Coöperatief leren in het basisonderwijs*. CPS, onderwijsontwikkeling en advies, Amersfoort.